

digens. inest ei tamen benignitas  
erga nos. Et amor ex benivolentia  
ad nos veniens. debemus et nos quod  
sibi unus esse per integritate vir-  
tutis. Et unum ad primum per vinculum  
dilectionis. Hanc imitationem lo-  
quens de caritate commendat nobis  
apostolus iohannes dicens. Quia sicut ille est  
et nos sumus in hoc mundo. **H**anc hanc  
unitatem quam quod sibi ipsi diximus  
debere. tria sunt que solent impedire. ni-  
micitas. pusillanimitas. leuitas.  
Et nimis quidem sunt qui putant se  
posse quod non possunt. et quod non accepe-  
runt presumunt. Quorum spiritum tenebat  
petrus in passione domini cum diceret. Domine  
tecum patius sum et in carcere et in mor-  
tem ire. Pusillanimites periculi sunt ni-  
mici. Et horum quod tenuit ymaginem  
petrus cum diceret. Exi a me. quod habeo  
periculis sum domine. Ite sunt et inconstan-  
tes. qui araufuerunt omni vento doctrinae  
ne. quibus quod paulo ante placuit  
nunc displicet. et quod nunc eligunt. post  
paululum reprobabunt. **U**nde quid  
prodest hec vicia enumerasse. nisi etiam  
amorem doceremus quibus remediis ea pos-  
sit in seipso quod curare. Persequa-  
mur unitatis inimicos. nec converterte-  
mur donec deficiant. Igitur contra ni-  
micitatem opponenda est consideratio pro-  
priae fragilitatis. ipsa est enim que o-  
diosam presumptionem potissimum deiciat.  
Contra pusillanimitatem habenda est  
divina preteritis fiducia. ut quod tunc  
vincimus non posse se putas. ex illis ad  
iutorio possis. et cum apostolo dicas.  
Omnia possum in eo qui me confortat  
propter. **C**ontra leuitatem habenda est  
consultatio senioris. ne scilicet doctri-

nis varijs et peregrinis abducaris.  
sed facias quod tibi lex divina precepit.  
Interroga primum tuum et annuntiabis  
tibi. maiores tuos et dicat tibi. **D**iximus  
de illa unitate quam habet  
quisque ad seipsum. dicamus iam et de  
illa quam habet ad primum. **E**t il-  
la duobus modis habetur. dum et nos  
per dilectionem sedimus in alterum. et alte-  
ruius quoque vicissim in nobis recipimus  
affectum. **E**t hec etiam duobus mo-  
dis impeditur. obstinatio et suspiti-  
o. Obstinatio non permittit nos ad  
alterum cor ingredi. nec suspitio pati-  
tur credere nos ab alijs amari. Ita  
fit ut dum nec nos alium obstinati  
diligimus. nec ab alijs diligere suspi-  
ciosi putamus. unitas que cum proxi-  
mis habenda est impeditur. **H**ec  
huic duplici morbo duplex curatio  
medetur. illa scilicet qui non sua querit. et ite-  
rum illa qui omnia credit. **H**abeat obstina-  
tus caritatem non querentem qui sua sunt. et  
alios diligat. **H**abeat suspiciosus  
caritatem omnia credentem. et ab alijs  
se diligere sine dubio credat.

**P**rimo de beatissima virgine ma-  
ria. potest legi cum sequentibus in dis-  
tinctione eiusdem

**D**e gratia plena Non in sola  
virginitate consistere potest  
gratia plenitudo. neque enim om-  
nibus est de ea accipere. **F**elices qui non  
inquinauerunt vestimenta sua. et cum re-  
gina nostra virginitatis privilegio  
gloriantur. **S**ed nunc unam tantum  
benedictionem habes o domina. **E**t  
mihi obsecro ut benedicas. **P**er hunc

victus illa a me: non est iam vel as-  
 pirare ad illā. **C**onputum in stereo-  
 re meo: ut iumentū factū sū. **D**z nū-  
 quid non erit michi aliquid apud  
 te? **N**on erit vbi possim esse factū?  
 quia iam sequi non valeo quocūq;  
 ieris? **E**uenit angelus puellā: quā  
 preparauit dominus filio domini mei  
**B**ibit ipse de ydria tua cognata si-  
 bi virtute delectatus? sed nunquid  
 non etiam iumentis potū tribues?  
**B**ibit angelus qd vinū non cognos-  
 cit: bibant iumenta qd de humilita-  
 te singulariter gloriatis. **R**esperxit  
 inquit Dominus humilitate analle  
 sue. **N**am virginitas sine humilita-  
 te fortasse habet gloriam: sed non  
 apud deum: humilia semper exal-  
 tus respiciat. qui alta a longe cognos-  
 cit: et humilibus dat gratiam. qui  
 superbis resistit. **S**ed forte ne qui-  
 dem in hijs duabus metretis ple-  
 na est ydria tua. capax est ipsa quo-  
 q; tercie metrete: ut iam non solum  
 homines et iumenta. sed ipse quoq;  
 ex ea bibat architrudinus. **H**oc enī  
 vinum bonum quod seruauimus vs-  
 q; adhuc. **H**aurit minister angelus  
 ut ferat architrudino: patrem dico  
 qui trinitatis principium architridi-  
 nus merito nominatur. **A**it siquidē  
 angelus fecunditatem eius cōmen-  
 dans. que tercia est metreta: quod  
 ex te nascetur sanctū vocabitur filius  
 dei. **A**c si dicat. **E**ū eo solo. tibi est  
 generatio ista cōmunis

**I**tem sermo de beata maria vir-  
 gine vt supra.

**D**e maria grācia plena. **B**e-  
 ne plena: quia deo et angelis

et hominibus grācia. **H**ominibus  
 per fecunditatem: angelis per virgi-  
 nitatem: deo per humilitatem. **I**n  
 hoc tracto a domino se respectū testa-  
 tur: quia humilia respiciat et alta a  
 longe cognoscat. **D**icit enī oculi sa-  
 thane omne sublime vident: ita o-  
 culi domini omnē humilitatem intu-  
 entur. **V**nde ait in cantico cantico-  
 rum. **R**euertere reuertere sunamitis:  
 reuertere reuertere vt itueamur te.

**¶** **Q**uater dicit reuertere pzo-  
 quaduplicem superbiam: per quā  
 a domino auersa nō videbatur. **E**st  
 enim superbia cordis. superbia oris.  
 superbia operis. superbia habitus.

**¶** **S**uperbia cordis est qm hō in  
 oculis suis magnus est: cōtra quā sa-  
 piens orat dicens. **E**xtollentia o-  
 culorū meorū ne dedetis michi. **E**t a-  
 libi **V**t qui sapiētes estis in oculis  
 vestris. **S**uperbia oris vel lingue  
 que et iracūdia dicitur: est: qm homo  
 non solū magna de se sentit. sed etiam  
 loquitur. **V**nde psalmista. **D**isper-  
 dat dominus vniuersa labia dolosa.  
 et linguā magniloquā. **¶** **S**uper-  
 bia operis est. quāto homo exteriori  
 quādā superbia vt magnus appare-  
 at agit: de qua idem psalmista ait  
**N**on habitabit in medio domus  
 mee. qui facit superbiam. **S**uper-  
 bia habitus est: quāto homo vt  
 gloriosus videatur pretiosius se or-  
 nat vestib9. **V**nde petrus apostolus  
**N**on in veste pretiosa. **E**t dominus  
**Q**ui mollihus vestiuntur in domi-  
 bus regū sūt: vbi superbia habūdant  
**¶** **S**ūt autē qnq; que ad remedi-  
 um tam mortifere pestis. a domino

rationali anime sunt posita: locus  
corpus / temptatio dyaboli. predi-  
catio xp̄isti. et conuersatio eius. Lo-  
cus. quia exiliū et corpus. quia one-  
rosus: temptatio. quia inquietat: et  
xp̄isti. predicatio. quia edificat: et  
conuersatio eius. qz informat. Hic  
quasi qnq; sensibus deus humilita-  
tem operatur in anima. Dicit enī  
anima vita est corporis: ita deus  
vita est anime. Et sicut corpus mor-  
tuum est quod per quinq; sensus ab  
anima non vegetatur: ita anima  
morta est que p̄ hec a domino non  
humiliatur.

Sermo de beatissima virgine  
maria beati bernardi de verbis apo-  
calipsis beati iohannis

**S**ignum apparuit in ce-  
lo. et mulier amicta so-  
le. et luna sub pedib9  
eius: et in capite ei9  
corona stellar9 duode-  
cim. Vehementer quide nobis dīlec-  
tissimi vir vnus et mulier vna nota-  
re: sed gradatē per vnū nichilo  
minus virū et mulierē vnā omnia re-  
stantur: nec sine magno fenore  
grāti. Neq; enī sicut delictū ita et  
donū: sed excedit tāpni estimationē  
beneficij magnitudo. Dic nimirum  
prudentissim9 et clementissim9 artifex.  
quod quassatū fuerat nō cōstregit. s;  
vtilius oīno refecit: vt videlicet no-  
bis nouū formaret adam ex veteri:  
et eū trāsfunderet in mariā. Et qui  
dem sufficere poterat xp̄s: siquidē et  
nūc oīs sufficiētia nrā ex deo est: s;  
nobis bonū nō erat esse hoīez solū  
Congruū magis vt adesset nrē re-

parationi sex9 vterq;: quoz corrup-  
tioni neuter de fuisset. Fidelis plane  
et potens mediator dei et hoīm ho-  
mo xp̄istus ih̄us: sed diuina in eo  
veretur hoīes maiestate. Absorta vi-  
det i deitate huānitas: nō q; muta-  
ta sit substantia: sed affectio deifica-  
ta. Non sola illi cātatur misericordi-  
a. cantatur pariter et iudiciū. qz et si  
didicit ex hīs que passus est cōpassi-  
onē vt misericors fieret: habet ta-  
men et iudiciaria potestate. Deniq;  
de9 noster ignis assumēs est. Quid  
ni vereatur peccator accedere: ne  
quē admodū fluit terra a facie ignis.  
sic pereat ipse a facie dei. Itaq; iam  
ne ip̄a mulier bñdicta in mulierib9  
videbitur oīosa: inuenietur equite  
locus eius in hac reedificatiōe. op9  
enī mediatore ad mediatorē istū:  
nec alter nob vtilior q̄ maria. Cui  
delis nūmū eua per quā serpens an-  
tiquus pessiferū eā ipsi viro vitis  
infudit: s; fidelis maria que salutis  
antidotū et vīns et mulierib9 pp̄ina-  
uit. Illa enī ministra seductionis: et  
hec pp̄iciationis. Illa suggestit pre-  
uaricationē: hec ingessit redēptionē.  
**//** Quid ad mariā trepidat hūa-  
na fragilitas? Nichil austerū in ea  
nichil terribile: tota suauis est: oī-  
bus offerens lac et lanā. Ac volue-  
diligentius euāgelice hystorie seriē  
vniuersā: et si qd forte inreptoriū  
si qd durū. si qd deniq; signū vel te-  
nuis indignatiōis occurrerit in ma-  
ria: de cetero suspectā habeas. Et ac-  
cedē verearis. Et si v̄ plenamagē  
oīa pietatis et gr̄e. plena māsuetudi-  
nis et misericordie q̄ ad eā ptinent

inueneris? age grās ei q̄ talē tibi  
mediatricem benignissima miseratione  
prouidit: in qua nichil possit es  
se suspectū. Deniq; omnibus omnia  
facta est: sapiētib9 et insipiētib9 co  
piosissima caritate debitorē se fecit:  
oībus nūc smū aperuit. ut de pleni  
tudine ei9 accipiant viuere: capti  
uus redemptionē/eger curationē.  
tristis consolationē/perccator veniā.  
iust9 grām. angel9 leticiam. Deniq;  
tota trinitas glām. fili9 psona/car  
nis huāne substantiā: ut nō sit q̄ se  
abscondat a calore ei9. // **P**utas  
ne ipsa est mulier. amicta sole? Es  
to siq̄te ut de p̄nti ecclia id itelligen  
dū pphetice visiois series ipā temō  
stret: s; illud plane nō incōueniēter  
mane videbit attrahendū. Nimirū  
ea est q̄ velut alterū solē induit sibi  
Quemadmodū enī ille sup bonos  
et malos idifferēter oriet: sic ipā q̄  
q; p̄terita nō discute merita. s; om  
nib9 se exorabile. oībus clementissi  
mā p̄bet: oīm deniq; necessitates  
āplissimo quodā miseratione affectu.  
Nā et de fecit oīs sub ea. // **Q**uicquid  
fragilitatis seu corruptionis est. ex  
cellētissima quodā sublimitate p̄ ce  
teris omnib9 excedit et supgreditur  
creaturis: ut merito sub pedib9 ei9  
luna esse dicat. Alioqn nichil mag  
nū dixisse videbimur ut sit luna is  
ta sub pedibus ei9: quā super oēs  
angeloz choros. sup cherubim et se  
raphim exaltatā nephas est dubita  
re. // **V**olet aut luna nō mō defec  
tum corruptionis. s; et stulticiā men  
tis: nō nūq̄ vero et eccliam huius  
temporis designare. Illa quidē p̄p̄

mutabilitate: hanc sane p̄pter sus  
ceptū aliūde splēdorē. **V**traq; vero  
ut ita dixerim luna. sub mane pedi  
bus cōgrue satis intelligi p̄t: alio  
tū atq; alio mō. **D**iq̄te stult9 ut lu  
na mutat: sapiēs autē pmanet de  
sol. **I**n sole nimirū et feruor et splen  
dor stabilis. In luna sol9 splēdor ac  
q; is mutabilis oīno et incert9: q̄  
nūq̄ in eodē statu permanet. **I**ure ec  
go maria sole phibet amicta: que  
p̄fundissimā diuine sapiētie ultra  
q̄ credi p̄t penetrat abissū: ut quā  
tū sine psonali vnitione creature cō  
diāo patitur lucā illi inaccessiblei vide  
atur imersa. **I**llo nimirū igne labi  
a pphete purgantur: illo igne sera  
phim accenduntur. **T**ōge vero aliter  
meruit maria nō velut sumatim tā  
gi: sed operari magis et arāsfundi.  
// **T**anq̄ igne ipso cōcludi. // **C**ā  
didissim9 sane sed et calidissimus hu  
ius mulieris amictus. **T**ui9 omnia  
tam excellenter irradiata noscun  
tur: ut nichil in ea non dico tene  
brosū/sed subobscurum saltē vel  
min9 lucidum. sed ne tepidum quidē  
aliquid aut nō feruentissimū liceat  
suspiciari. **I**nsipientia vero dñis lon  
ge sub pedibus eius est: ut penit9  
absit hēc ab insipiētū numero mulie  
rū. et collegio virginū fatigatū. **I**m  
mo vero et vnicus ille stult9 et totū  
us stulticie p̄ncip̄s qui vere mutat9  
ut luna/sapientiam perdidit in de  
voto suo: sub marie pedibus concul  
catus et contritus misericordiam pati  
tur seruitutem. **N**imirum ipsa est  
quondam a deo pronissa mulier.  
serpentis antiqui caput virtutis

pede contrita? cuius plane calca-  
 neo in multis versutis insidiatur est  
 sine causa? sola enim continet vni-  
 uersam hereticam prauitatem. Alius  
 enim non de substantia carnis sue xpm  
 edidisse dogmatizabat? alius paru-  
 lum non peperisse sed repperisse sibi  
 labat? alius post partum viro cogni-  
 tam blasphemabat? alius dei ma-  
 trem audire non sustinens. magnū  
 illud nomē theothocos impiissime  
 suggillabat. **S**ed contenti sunt insi-  
 diatores. cōsulcati supplantatores/  
 confutati derogatores? et beatam di-  
 cunt eam omnes generationes. **D**e-  
 niq? continuo per herodem dra-  
 conis insidiatus est parienti? ut nascente  
 exapiens filium deuoraret? q? iuni-  
 tate essent inter semen mulieris et  
 draconis. // **U**t si cetera lunc ma-  
 gis videtur intelligentia vocabulo.  
 eo q? videlicet non ex se splendet  
 sed ab eo qui dicit. sine me nichil po-  
 testis facere? habes mediatricē quā  
 tibi paulo ante cōmendauimus eui-  
 denter expressam. **M**uliere inquit a-  
 miata sole? et luna sub pedibus eius.  
**A**mplectamur marie vestigia fratres  
 mei? et deuotissima supplicatione be-  
 atis illis pedibus pronoluamur? et  
 teneamus eam nec dimittamus do-  
 nec benedixerit nobis? potens est  
 enim. **N**empe vellus est medium in-  
 ter rorem et arcem. **M**ulier inter so-  
 lem et lunam: maria inter xpm  
 et ecclesiam constituta. // **S**ed for-  
 te miraris non tam vellus opertum  
 rore: q? amictum sole mulierē. **M**ag-  
 na siquidem familiaritas? sed mira  
 omnino vicinitas solis et mulieris.

**Q**uomodo enim in tam vehemēti  
 furore tā fragilis natura subsistit?  
**M**erito quidem ammirans moyses  
 sancte? et curiosius desideras intueri.  
**V**erumptamen solue calceamenta  
 de pedibus tuis? et inuoluta pone  
 carnalium cogitationum si accedere  
 concupiscis. **S**adam inquit et vide-  
 bo visionem hanc magnam. **M**ag-  
 na plane visio cuius ardens sine cō-  
 bustione? magnum signū mulier il-  
 lela manens amicta sole. **N**on est  
 tibi natura. optum vndiq? flāmis  
 manere nichilominus incōbustum?  
 non mulieris potentia / ut sustineat  
 solis amictum. **N**on est virtutis hu-  
 mane. sed nec angelice quidem: sub-  
 limior quedam necessaria est. **S**piri-  
 tus sanctus inquit superueniet in te.  
**E**t tanq? responderet illa quoniam  
 spiritus est deus? et deus noster ig-  
 nis consumens est: virtus autem non  
 mea non tua? s? altissimi obumbra-  
 bit tibi. **N**ichil itaq? mirum si sub  
 tali umbraculo. talis etiam omic-  
 tus a muliere sustineatur. // **M**u-  
 lier inquit amicta sole. **P**lane omic-  
 ta lumine sicut vestimento. **N**on  
 percipit forte carnalis? nimirum  
 spirituale est? stulticia illi videtur.  
**N**on sic videbatur apostolo qui di-  
 cebat? induimini dominum ihsūm  
 xpm. **E**t familiaris ei facta est  
 domina? q? proxima? ymmo q? in-  
 tima. fici meruisti? quantam inue-  
 nisi gratiam apud deum. **I**n te ma-  
 net et tu in eo? et vestis eum et ves-  
 tis ab eo. **V**estis eum substantia  
 carnis? et vestit te ille sue gloria  
 maiestatis. **V**estis nube solem? et

sole ipsi vestitis. Nouū enim fecit do-  
minus super terram / vt mulier ar-  
cudaret vitum? nec alium q̄ de quo  
diatur. Ecce vir? oriens nomen e-  
ius. Nouū quoq; fecit in celo vt sol  
arcudaret mulierem? et mulier sole  
apparetet amictu. Deniq; et coro-  
nauit eum? et viāssim ab eo meruit  
coronari. Egre dimini filie syon? et  
videte regem salomonem in dyade-  
mate quo coronauit eum mat̄ sua.  
Verum hoc alias. Interim sane in-  
gredimini magis? et videte reginam  
in dyademate quo coronauit eam  
filius suus. // **I**n capite inquit e-  
ius corona stellarū duodecim. Dig-  
num plane stellis coronari caput? et  
qđ et ipsis longe clarius micans.  
Ornat eas potius quā ornetur ab eis.  
Quid ni coronent sydera? quā sol  
vestit? Hic dies verni ait arcunda-  
bant eam flores rosarum? et lilia co-  
uallium. Rimitum leua sponsi sub  
capite eius? et iam dextera illius am-  
plexatur eam. Quis illos estimet  
gēmas? Quis stellas numeret? et  
quib; marie regiam dyadema com-  
patum est? Dupra hominē est huius  
corone rationem exponere? indi-  
care compositionem. // **N**os ta-  
mē pro modulo nostre exiguitatē  
abstinentes a periculoso scrutinio se-  
cretorū? non incōgrue forsitan duo-  
decim stellas istas duodecim p̄roga-  
tiuas grātum intelligere vite amur?  
quib; maria singulariter adornatur.  
Viquidem inuenire est i maria p̄-  
rogatiuas celi? p̄rogatiuas car-  
nis? et p̄rogatiuas cordis. Et si  
fuerit triarius iste per quaternariū

am multiplicatus? habemus forte  
stellas duodecim quibus regine nos-  
tre dyadema p̄refulgeat vniuersis.  
Nichi sane singularē titulat fulgor  
p̄mo quidem in marie generatione?  
secundo in angelica salutatione? ter-  
tio in spiritus sancti superuentione?  
quarto in filij dei inenarrabili cōcep-  
tione. **V**ic et in hīs quoq; sydereū  
plane radiat decus? q̄ virginitalis  
p̄mueria. q̄ sine corruptione secun-  
da. q̄ sine grauiamine grauida. q̄ si-  
ne dolore puerpera. Nichilominus  
etiam speciali quodam splendore in  
maria choruscant? mansuetudo pu-  
toris. deuotio humilitatis. magna  
rūmitas credulitatis. martirium cor-  
dis. **V**estite quidem sedulitatis erie  
singula queq; diligentius intueri?  
nos interim satisfecisse videbimur.  
si breuiter ea potuerimus demonstra-  
re. // **Q**uid ergo sydereū nūcat  
in generatione marie? Plane q̄ ex  
regibus orta? q̄ ex semine abrahe?  
q̄ generosa ex stirpe dauid? **S**i id  
patum videtur? adde q̄ generationi  
illi ob singulare p̄uilegium sancti-  
tatis diuinitus nōstritur esse conas-  
sum? q̄ longe ante eisdem patribus  
celitus rep̄mussa. q̄ mistis p̄refi-  
gurata miraculis. q̄ oraculis p̄-  
nūciata p̄phetiis. **H**anc sacer-  
dotalis virga dum sine radice flori-  
t? hanc gedonius vellus dum in  
medio sitae arce maduit? hanc in e-  
zechielis visione orientalis porta  
que nulli vnq̄ patuit p̄signabat.  
**H**ac deniq; p̄re ceteris ysaias nūc  
virgā de radice iesse orturā p̄mutte-  
bat? nūc euidenā virginē pariturā

**M**erito signum hoc magnū in celo  
apparuisse scribitur: q̄ tāto añ de ce  
lo noscitur fuisse pzomissum. **D**ñs  
ait ipse dabit vobis signū. **E**xce **V**  
go cōcipiet. **M**agnū profecto signū  
dedit: qz q̄ magnus ipse qui dedit.  
**H**ui⁹ ergo pzogatur fulgor: quo  
tum non reuerberat vehemēter acē  
oculorū. **I**am in eo q̄ tam reuerēter  
atq̄ officiosissime ab archāgelo sa  
lutata est: vt iam in regali folio su  
pra omnes celestium ordines legio  
num exaltata videretur: et paulo  
min⁹ adoraturus feminam qui so  
lebat ab hominib⁹ hacen⁹ equani  
miter adorari: excellētissimū nob̄  
virginis nostre meritum ⁊ singula  
ris grācia commendatur. **N**ichil  
lomin⁹ fulget q̄ nou⁹ ille conceptio  
nis mod⁹: vt nō in iniquitate quē  
admodū ceterē oēs. s̄ supueniente  
spū/sola et de sola sanctificatiōe ma  
ria cōciperet. **S**am q̄ verum deum  
⁊ dei filium genuit. vt idē ip̄s dei  
atq̄ hominis filius vnus omnino  
de⁹. **H**omo p̄dret ex maria abyss  
sue est luminis: nec facile dixerim  
q̄ vel angelic⁹ ocul⁹ ad hui⁹ fulgo  
ris vehementiam nō caliget. **D**e cetero sane virginitate carnis  
et p̄positum virginitatis. et ipsius  
quoq̄ p̄positi nouitas euidenter il  
lustat: q̄ videlicet in libertate sp̄i  
tus/ legis mosayce de cetera transcen  
dens: illibatam deo corporis simul  
et sp̄itus sanctimoniam vniuer. **P**ro  
bat enim p̄positi inuolabile sūta  
mentū: q̄ tam constanter p̄mittē  
ti filiū angelo r̄ndet: quomodo fiet  
istud. quoniam virū non cognosco.

**F**orte enim p̄opterea primo turba  
ta est in sermone eius. et cogitabat  
qualis esset ista saluatio: q̄ bene  
dictam se audisset in mulieribus q̄  
benedicta nimirū in virginibus sem  
per optabat. **E**t tunc quidem cogi  
tabat qualis esset ista saluatio: que  
iā vide retur esse suspecta. **V**bi vērū  
in p̄missione filij manifestū virgi  
nitatis periculū videbatur: non po  
tuit vltra dissimulare quin diceret  
**Q**uomodo fiet istud: quoniam virū  
nō cognosco. **M**erito p̄inde et  
illam meruit b̄ndictionem ⁊ hanc  
nō amisit: vt longe glorioz fiat  
et virginitas ex fecunditate. et ex  
virginitate fecunditas: ac mutuis sese  
radijs illustrare. hec duo sydera vi  
deantur. **M**agnū enī est virginem  
esse: s̄ virginē m̄tem esse lōge apli  
usq̄ omnem modū. **S**ute etiā  
illud molestissimū tedium/quo reli  
que omnes grauide mulieres labo  
rare noscuntur solo nō sensit: que sola  
sine libidinosa voluptate concepit.  
**V**nde et in ipso sue conceptionis in  
itio qm̄ ceterē potissimū miserabil⁹  
offliguntur: maria tota alacritate  
montana cōscendit vt elyzabet m̄s  
traret: sed et ascēdit bethleem im  
minente iam partu: portans p̄ci  
osissimum illud depositum. portans  
onus leue. portans a quo porta ba  
tur. **D**ic et in partu q̄ luādum  
est q̄ noua exultatione nouam p̄ci  
lem edidit: sola inter mulieres a  
communi maledicto et dolore paric  
tium aliena. **V**i retum p̄ciā de ca  
ritate pensamus: nichil h̄is ca ri⁹  
potest inueniri. **N**iquidem in om ni

bus istis nec primam similem vita  
est nec habere sequentem. **E** quib9  
nos si ea fideliter intuemur sine du  
bio ammirationem concipim9 :  
sed venerationē. sed deuotionē. sed  
consolationem. **C**eterū q̄ restat  
adhuc : eadē imitationē requirit.  
**N**on est nobis ante oētū tam mul  
tisane multisq; modis prouocari dī  
unitus : celiūq; prenūciari : s; nec  
ab archangelo gabriele tam noue  
salutationis obsequijs honorari.  
**M**in9 autem cetera duo cōmunicat  
nobis : plane secretū suū sibi. **V**o  
la enim est de qua dicitur. qd in ea  
natum est. de spū scō est : sola cui dī  
tur quod ex te nascetur sanctū / voca  
bitur fili9 dei. **O**fferentur regi virgi  
nes post eam : nam primatum sola  
rendicat sibi. **M**ultomagis autem  
sola sine corruptione concipit : sine  
grauamine tulit : sine dolore filium  
parturiuit. Itaq; nichil horum a no  
bis exigitur : sed exigitur plane nō  
nichil. **N**ūquid enim si de fuerit no  
bis eadē māuetudo pudoris. si hu  
militas cordis. si magnanimitas  
fidei. si compassio mentis : negligē  
ciam nostram munerū singularitas  
exausabit. **S**eratissima sane gemma  
in dyademate micans. in capite stel  
la : tubor in facie hominis verecūdi  
An vero quis putat q̄ hac caruerit  
gracia : que gracia plena fuit. **V**i  
dibunda fuit maria : ex euāgelio id  
probam9. **V**bi enim aliquando lo  
quar : ubi presumptuosa fuisse vīde  
tur : foris stabat querens loqui fili  
o : nec materna auctoritate aut ser  
monē interrupit : aut habitationē

irrupit in qua fili9 loquebatur. **I**n  
omni deniq; textu quatuor euā  
geliorum si bene memini : non nisi  
quater maria loquens auditur. **P**ri  
mo quidem ad angelū : s; cū iam  
semel atq; iterum eam allocut9 fu  
isset. **S**ecūdo ad elyzabeth quādo  
vox salutationis ei9 iohannē exul  
tare fecit in vtero : et ea magnificā  
te mariā. ipsa magis dominū mag  
nificare curauit. **T**ercio ad filium  
cū esset anoz duodecim : q̄ ipā et pa  
ter ei9 dolētes quesissent cū. **Q**uar  
to in nuptijs ad filium. **E**t ad minis  
tros. **E**t is quidem sermo certissi  
mus index ingenite māuetudinis.  
et virginis verecūdie fuit. **A**lioz  
quippe verecūdiam suam reputās  
sustinere non potuit : non potuit vini  
dissimulare defectum. **V**bi sane in  
crepata a filio est : tanq̄ mitis et hu  
milis corde. nec illi respondit. nec  
tamē desperauit : ministros ammo  
nens facere qd eis diceret. **N**ūquid  
nō ab iniao venisse pastores. **E**t pri  
mam omnū inuenisse mariā legū  
tur. **I**nuenērūt ait euangelista ma  
riam et ioseph : et infantem positū  
in presepio. **V**ic et magi quoq; si  
recolis : non sine maria matre ei9.  
puerum inuenere. **E**t inducens intē  
plum dñi / templi dñm / multa qui  
tē a symcone audiuit / tū de eo q̄ de  
seipsa : ad loquēdū tarda. velox ad  
audiendū. **E**t q̄tē maria cōseruabat  
oīa vba hec. q̄ fecit i corde suo. **V**i  
i hīs oīb9 neq; de ipso dñicē sacmē  
to incarnationis qd ai9 vbi fecisse re  
peries. **V**e nob q̄ spm habem9 i na  
ribus. **V**e qui totum pferim9 spm :

qui iuxta illud romia. pleni timatū  
effluimus vndiqz. **T**ociens de  
niq; maria filiū audiuit. nō mō tur  
bis loquēte in pabol. s; et discipu  
lis seorsū regni dei mysteria reuelan  
tem: vidit miracula facēte. vidit de  
mū in cruce pendēte. vidit expiran  
tem: vidit resurgentem. vidit et as  
cendēte. s; et in hys oib9 quodēs ve  
re audissimē virginis. quodēs pud  
assimē turturis vox memoratur au  
dita. **D**eniq; legis in actib9 a  
postolorz: q; redētes a mōte olive  
ti vnanimūter pseuerabāt in ozone  
**Q**u? **S**i forte maria affuit. noie  
tur prima: que super omis est. tā fi  
ly pzogatiua. q; sue pūlegio scita  
tis. **P**etrus et andreas ait. iacob9  
et iohes. et ceteri q; sequūt: hii oēs  
pseuerabant vnanimū cū mulieri  
b9 et maria mte ihu. **I**ta ne et muli  
etū sese vltimā exhibebat. vt nouis  
sima oīm ponere. **V**ere carnalcs  
adhuc discipuli q; necdū erat spē  
dat9 q; necdū ihu eāt glificat9. qm  
facta est it eor pletio de pmatu: cū  
maia quāto maior erat humiliare  
semō mō in oib9 s; et p oib9. **M**eri  
to facta ē nouissima pma: q; cū pzi  
ma esset oīm. sese nouissimā faciebat  
**M**erito facta est omniū domina: q;  
sese omniū exhibebat anallā. **M**eri  
to deniq; est sup āgelos exaltata:  
que infra viduas et penitētes. infra  
cā. de qua eiecta fuerāt septē demo  
nia. ineffabili sese mansuetudie in  
clinabat. **O**bscero vos filioli emula  
mī hāc virtute si mariā diligitis: si  
pceditis ei placē emulamī modestiā  
ei9. **N**ichil enī tā pdoneū hoi. nūl tā

cōgruū xpiano: maxieq; monachū  
nūl adeo decet. **E**t quidem manifest  
ta satis in virgine ex hac ipsa man  
suetudine virtus humilitatē elucet.  
**N**imīū colleganee sūt humilitas  
et māsueto. **I**n co cōfederate ger  
manū9 qui dicebat. **D**iscite a me. q;  
mitis sū et humilis corde. **V**icue ei  
mater psumptionis elatio: sic mā  
suetudo vera. nō nisi ex vera humili  
tate pcedit. **N**ō in sola tamē ta  
ritūnitate marie commendatur hu  
militas: sed euident9 resonat in ser  
mone. **A**udierat quod ex te nasce  
sanctū vocabitur fili9 dei: et nichil a  
liud q; anallam ei9 sese esse respon  
dit. **I**nde ventū est ad elyzabeth: et  
continuo vgnis gloria singularis  
eie per spiritum reuelatur. **D**eniq;  
et mirabatur personā venientis di  
cens. **V**nde hoc michi: vt veniat  
mē dñi mei ad me? **C**ōmētabat et  
voce saluantis adiacēs. **V**t facta ē  
vox salutationis tue in auribus me  
is: exultauit in gaudio infans i v  
tero meo. **E**t beatificat fidem credē  
tis: beata inquens q; credidisti: qm  
pficiantur in te que dicta sunt tibi a  
domino. **M**agna quidē pconia: s;  
et deuota humilitas nichil sibi pas  
sa retinere. i cū magt vniūsa refudit  
cui9 in se bñficia laudabatur. **E**u iqt  
magnificas mēm dñi: s; magnifi  
cat aia mea dñm. **I**n voce mea filiū  
tuū phibes exultasse i gaudio: sed  
exultat sps me9 i deo salutari meo.  
**E**t ipē q; iohes tū amic9 spōsi gau  
dio gaudebat ad vocē spōsi. **H**ic ē  
die q; credidi: s; credulitatē et bñtu  
dinis cā. respōis est supne pietatē.

ut ex hoc magis beatam me dicat om-  
nes generationes: quia anallam hu-  
militatem et exiguam respexit deus. Verum  
nihil putamus fratres elizabeth scire  
eo quod per spiritum loquatur. errasse? Ab-  
sit. Etiam plane quam respexit de-  
us: et beata quam credidit. Hic enim mag-  
nus diuine respectiois extitit fructus. In-  
effabili siquidem artificio spiritus superueni-  
entis tantae humilitatis magnanimitas tan-  
ta in secretaio virginis cordis accessit:  
ut quemadmodum de integritate et sancti-  
tate praediximus hanc quam nichilomi-  
nus sint stelle ex respectu mutuo clarior  
res quam videtur nec humilitas tanta mi-  
nuit magnanimitatem: nec magna-  
nimitas tanta humilitatem: sed in su-  
a estimatione tam humilis esset ni-  
chilominus. Et in promissionis cre-  
dibilitate magnanimus: ut que se ni-  
chil aliud quam exiguam reputabat aani-  
lam. ad incomprehensibile hoc myste-  
rium: ad amabilem comitatum: ad in-  
separabile sacramentum nullatenus du-  
bitare clamet: et veram dei atque ho-  
minis genitricem crederet mox futura:  
Agit hoc nimirum in cordibus electo-  
rum gratie prerogativa diuine: ut eos  
nec humilitas pusillanimes faciat:  
nec magnanimitas arrogantes: magis autem  
cooperantur sibi ut non  
solum nulla ex magnanimitate subi-  
tetur elatio: sed hinc maxima pueha-  
batur humilitas: ut iuueniatur co-  
amplius timorati et largitori mune-  
tum non ingrati. de viacum ex occasio-  
ne humilitatis pusillanimitas nul-  
la surripit: sed quo minus de sua  
quisque in minimis presumere consue-  
uit: eo amplius eam in magnis quibus

de diuina virtute aspidat. **M**artiriū  
sane virginis quod nimirum inter stellas  
dyademate coronatur: si meminit duodecim  
noiaum: tam in symeonis prophetia quam  
in ipsa diuina passiois hystoria amenda-  
tur. Positum est hic autem sanctus senex de  
paulo ihesu in signum cui contradixit: et  
tua ipsius animam pertransibit gladius: ad-  
manā dicebat. Vere tuam me o beata  
animam gladius pertransiuit: alioquin non ni-  
si ea pertransisset carnem filii penetraret.  
Eadem postea quam crucis spiritum tuum ille  
ihesu. oim quidem. sed tuum specialiter. Ipsi  
us plane non attigit animam. quam ipsi  
us crudelis lancea nec mortuo pertrans-  
iit nocere non posset aperuit latet: sed  
utique tua animam pertransiuit. Ipsi nimi-  
um anima ibi non erat: sed tua plane  
nequibat auelli. Tuam ergo pertransi-  
uit animam vis doloris: ut te plus quam  
mentem non imerito praedicemus: in quam ni-  
mirum corpore sensum passiois expresserit  
compassiois affectus. An non plus quam gla-  
dius fuit tibi primo ille reuera pertransiens  
animam. Et pertransiens usque ad diuisionem  
anime et spiritus: mulier ecce filius tuus? O  
commutationem. Iohannes tibi per ihesu tra-  
ditur: seruus per domino. discipulus per ma-  
gistro: filius zebedi per filio dei: purus  
homo per vero deo. Quomodo non tua affectio  
sissima animam pertransiit huius auditio: quam  
et nostra licet saepe. licet ferrea pectora  
sola recordatio scindit. **D**ominum  
mihi fratres: quod maria mater in anima fuisse di-  
cat. Hic est qui non meminit audisse se  
paulum iter maria genitricem criminis ma-  
morante quod si affectio fuisset longe id  
fuit a marie visceribus: longe sit et a  
seculis eius. Sed forte quis dicat  
numquid non eum prescierat moriturum?

Et indubitanter Nunquid non sperabat continuo resurrecturum? Et fide ter Super hec doluit crucifixum? Et vehementer Alioquin quisnam tu frater aut vñ tibi hec sapietia? ut mi teris plus manā corde cōpatiente. q̄ marie filiū carne patiente? Ille enim corpe mori poterat? ista cōmō ri corde nō potuit? Forſe illud caritas qua maiorem nemo habuit fecit? fecit et hoc caritas cui post illā altera similis nō fuit. ¶ Itā te mater mie p̄ ipsum sincerissime tue mētis affectū tuus iacens puoluta pedibus luna. mediatricē sibi apud solem iusticie cōstitutā. deuotis supplicationib9 interpellat? ut in luine tuo videat lumē. et solis grām tuo mereatur obtentu? quā vere amauit p̄c omnib9. et ornavit stolam glorie induens et coronā pulchritudinis ponens in capite tuo. Plena es grātam. plena es rore celesti? in nixa sup dilectū delicias affluens. Ciba hodie paupes tuos o dñā? ipsi quoq; catelli de nut̄ ediet? nec puero abrahe tantū? s; et camelis potū tribuas de superfluenti ydria tua? qz tu vere puella es p̄lecta et p̄parata altissimi filio? q̄ est super omnia de9 bñdici9 in secula. Amē.

¶ Vermo in natiuitate bte marie semp virginis de aq̄duau

**E**cunde virginitate amplectitur celum p̄ sentia? terra memoriā venerat? Dic nimirū toti9 boni illic exhibitio. hic recordatio inuenitur? ibi sacietas hic tenuis querē libatio

pmidat? ibi est res. et hic nomen. Dñe inq̄t nomē tuū in eternū? et memoriale tuū in generatiōe et generationē. Generatio et generatio nō āgeloz p̄fecto sed hoīm ē. Vis scire qz nomē et memoriale ei9 i nobis est p̄ntia in excelsis? Dic orabit inq̄t. Pater noster q̄ es i celis? sciscietur nomē tuū. Fidelis orō cuius ipā primordia et diuine adoptionis. et terrene pegrinationis āmoneant? ut hoc sciētes q̄ q̄dū sum9 in terra pegrinamur a dño? gemamus intra nosmetip̄os. adoptionē filioz exp̄cantes? p̄ntiam utiq; patris. Dignanter p̄inde et de xp̄o p̄pheta loq̄tur dñs. Spūs ante faciem nrām xp̄s dñs? in umbra ei9 viuem9 inter gētes. Nā inter celestes quidē beatitudines. nō i umbra viuunt? s; pot9 in splēdore. In splēdorib9 inq̄t scōz? ex vtero ante lucifectū genui te. Verū id quidē pater. At mater sane eūde ipsū splēdore in splēdore nō genuit s; in umbra? nō nisi ea tñ qua obūbrauit altissimus. Merito p̄inde clamat ecclia? non illa quidē ecclia scōz q̄ in excelsis est et in splēdore? s; que interim pegrinatur in terris. Dub umbra eius quem desiderauerā sedi? et stuetus eius dulcis gutturi meo. Lucē q̄ppe meridiana ubi pascit sponsus sibi petierat indicari? s; repressa ē? et pro plenitudine luinis / umbra. pro sacietate interim gustum recipit. Deniq; non ait sub umbra eius quam desiderauerā? sed sub eius quem desiderauerā sedi. Neq; enim ip̄s petierat umbram? s;